

TUNA KYRKA

Svenska kyrkan
VIMMERBY PASTORAT

ÅTERINVIGNING
23 JUNI 2021

NYRENOVERAD

Sveriges och bygdens historia

Unik kulturskatt

Återresan börjar nu.

KYRKAN BÄR PÅ ETT STORT KULTURARV som tidigare generationer byggt upp och vi nu är satta att förvalta vidare. Inom Vimmerby pastorat ingår sex församlingar och sju kyrkor. Genom vår lokalförsörjningsplan tittar vi kontinuerligt på alla kyrkorna i pastoratet och arbetar med byggnadsvård och renoveringsbehov.

Renoveringen av Tuna kyrka började med att det sedan tidigare felkonstruerade golvet behövde bytas ut. I samband med planeringen av arbetet beslutades att genomföra en genomgående renovering. Visst kostar det mycket pengar men ungefär hälften av kostnaden får vi som bidrag för byggnadsvård genom statens kyrkoantikvariska ersättning.

Resultatet har blivit en fantastiskt vacker kyrka där vi bland annat återskapat ursprunglig färgsättning. Samtidigt har kyrkan nu försetts med pentry, toaletter och ett större kyrktorg som passar för kyrkkaffe och andra samlingar.

Vår målsättning är att uppfylla de krav som ställs på oss för att vara Kyrka i dagens samhälle. Behovet är stort, det är många som behöver stöd och hjälp. Vi vill sänka trösklarna, det gör vi nu när verksamheten flyttar in i vår nyrenoverade kyrkan.

Nu börjar återresan, både från pandemin och från den omfattande renoveringen. Välkommen till Tuna kyrka.

»Resultatet har blivit en fantastiskt vacker kyrka där vi bland annat återskapat ursprunglig färgsättning«

Magnus Carlsson Kyrkorådets ordförande
Héléen Elfving Kyrkoherde

VÄLKOMMEN TILL TUNA

Området runt Tuna Kyrka är en värdefull kulturmiljö som klassas som riksintresse för kulturmiljövården. I närheten finns kyrkstallar, sockenmagasin och en vacker allé som omramar vägen mot Tuna stationssamhälle. Ett intressant utflyktsmål i vårt närområde.

ÅTERINVIGNINGEN

av Tuna Kyrka är planerad till **23 juni 2021** och kommer att förrättas av Biskop Martin Modéus. På grund av restriktioner kommer det vara ett begränsat antal besökare vid återinvigningen, men den **kommer även sändas på webben**, du hittar en länk på vår webbsida och i annonser hos Vimmerby Tidning.

Mattias Kessén, kyrkogårds- och fastighetsansvarig i Vimmerby pastorat

»En helt ny och mer användbar kyrka«

Den omfattande renoveringen av Tuna kyrka är nu klar. Arbetet har tagit nästan ett år och innefattat bland annat ommålning av tak och väggar, golvbyte och bygge av gemenskapsutrymmen.

– Vi har fått en helt ny och mycket mer användbar kyrka, säger Mattias Kessén, kyrkogårds- och fastighetsansvarig i Vimmerby pastorat.

»Vi har haft med en antikvarisk expert under renoveringen, och många kunniga och duktiga hantverkare, säger Mattias Kessén«

TUNA KYRKA HAR UNDER EN LÄNGRE TID varit i skriade behov av renovering. Väggar, tak och golv har varit rejält slitna, dessutom har det funnits problem med dålig lukt.

– Undersökningar visade att luktproblemen kom från bjälklaget i golvet, där man behandlat med en tryckimpregnering som luktade som fukt, berättar Mattias Kessén.

För att få bukt med problemen behövde ett större renoveringsarbete utföras, och i slutet av förra sommaren drog renoveringen igång. Det praktiska arbetet hade då föregåtts av ett noggrant planeringsarbete, alla kyrkor byggda före 1940 är skyddade enligt kulturminneslagen, och för alla större ingrepp måste man söka tillstånd hos länsstyrelsen.

– Vi har haft med en antikvarisk expert under renoveringen, och många kunniga och duktiga hantverkare, säger Mattias Kessén.

NY FÄRGSÄTTNING

Mycket arbete och tid har lagts på att måla om kyrkan invändigt. Sist kyrkan målades om var 1969, och tanken var först att måla om i den befintliga färgsättningen.

– Men i ett av förråden under trappan upp till orgelläktaren hittade vi färgsättningen från en renovering som gjordes på 30-talet. Tillsammans med Richard Edlund, antikvarie på Kalmar läns museum, har vi försökt hitta en

färgsättning som liknar den ursprungliga och samtidigt uppfyller de krav vi har på en ljus kyrka i dag. Nu har vi använt oss av olika beigea och gröna nyanser, men vissa inslag av rött.

Även innertaket har målats om. Här gjordes en trevlig upptäckt – under det befintliga taket fanns den gamla pärlsponten kvar.

– Pärlsponten var i det närmaste helt intakt. Så den har tagits fram och målats. Allt trämaterial har målats med linoljefärg och väggarna med en emulsionsfärg som liknar kalkfärg.

NYA GEMENSKAPSTRYMMEN

Kyrkans gamla golv, där problemen med dålig lukt uppstått, har bytts ut mot ett ventilerat Nivellgolv. Dessutom har en helt ny gemenskapsdel skapats.

– Under läktaren har vi tagit bort bänkarna och skapat utrymme där man kan sitta och fika. Här finns också pentry, handikapptoilet och förråd, säger Mattias Kessén.

Även sakristian har målats och fräschats upp – och sammantaget landar kostnaden för renoveringen på cirka 8 miljoner kronor, där den största enskilda posten är golvet.

– Det är en stor investering, men en hel del kostnader täcks av statliga bidrag.

Mattias Kessén och Patrick Karlsson från ByggKlason.

Tuna kyrka

– Detta har gjorts

- ✓ Det gamla golvet har bytts ut mot ett nytt, ventilerat nivellgolv som ser ut som ett gammalt skurgolv
- ✓ Pärilsporten i taket har tagits fram och både väggar och tak i kyrkorummet har målats
- ✓ Bänkarna har målats om
- ✓ Under läktaren har bänkarna tagits bort. Här har gemenskapsutrymmen, pentry, handikapptoilet och förråd byggts
- ✓ Korfönstret har restaurerats och stormsäkrats
- ✓ Dekormålningen i korabsiden har rengjorts och bättrats med hjälp av målningsexperten från Jönköpings museum
- ✓ Begravningsvapnen/epitafierna på väggarna har rengjorts och restaurerats
- ✓ Sakristian har målats om och fräschats upp
- ✓ Mycket eldragningsrör är ny samt alla radiatorer och rör till dessa.

Att renovera en kyrka

Alla kyrkor byggda före 1940, och en del nyare kyrkor, är skyddade enligt Kulturmiljölagen. Generellt gäller att alla väsentliga förändringar i kyrkorna och på kyrkogårdarna, som påverkar det kulturhistoriska värdet, kräver tillstånd.

Kyrkoantikvarisk ersättning (KAE) är statens ersättning till Svenska kyrkan för vården av det kyrkliga kulturarvet. Kyrkostyrelsen fördelar totalt 460 miljoner kronor i kyrkoantikvarisk ersättning 2021.

Viktigt med ett sinne för att bevara

BJÖRKLUNDS FASAD & MÅLERI

från Kisa har utfört allt målnings-
arbete i Tuna kyrka.

– För att kunna göra den här typen av jobb måste man ha tålamod och ett sinne för att bevara, säger Pierre Pettersson, projektledare.

Tack vare gedigen kunskap och lång erfarenhet har Björklunds Fasad & Måleri fått förtroende att måla om många historiska byggnader, bland annat kyrkor. I Tuna kyrka har de lagt puts och målat om tak, väggar och bänkar.

– Jobbet blev större än vi trott från början i och med att man valde att byta färgsättning. Vi började i december och har varit här till och från sedan dess, säger Pierre Pettersson.

Att måla om en kyrka innebär ett stort ansvar och kräver kunskap kring en rad olika tekniker, vilket Björklunds Fasad & Måleri skaffat sig genom åren.

– I Tuna kyrka har vi målat med linoljefärg och emulsionsfärg. Det är färger som torkar långsammare och kräver fler strykningar än andra typer av färger. Men vid en kyrkrenovering handlar det inte om att göra allt så fort som möjligt, man måste ha tålamod, säger Pierre Pettersson.

Ny el och belysning i hela kyrkan

DAHLBERGS ELEKTRISKA

har gjort allt arbete med el och belysning i Tuna kyrka.

– Vi har kunnat göra det stilrent och snyggt, säger Isac Glader, arbetsledare på Dahlbergs.

Under renoveringen av Tuna kyrka har all i stort sett all el och belysning bytts ut. En stor del av belysningen är moderniserad och kan nu styras via ”padda”.

– Den gamla elen var troligtvis från 60-talet. Vi har bytt det mesta, berättar Isac Glader.

Att jobba i kyrkor är lite speciellt, men Dahlbergs Elektriska har erfarenhet sedan tidigare.

– Det gäller att lägga lite extra tid på att få det snyggt och göra så lite inverkan på byggnaden som möjligt. Det är viktigt att till exempel uttag och strömbrytare är diskreta och smälter in. I Tuna har vi kunnat utnyttja gamla rör och förläggningar och dra el under golvet.

FuktLéo fixade nytt, ventilerat golv

FUKTLÉO i Växjö, som bytt golvet i Tuna kyrka, har stor erfarenhet av att jobba i just kyrkor.

– Eftersom kyrkor inte är uppvärmda så mycket på vintern drabbas de ofta av fuktproblem, säger Lennart Ohlsson.

I Tuna kyrka har FuktLéo gjort ett omfattande arbete för att få bukt med den dåliga lukten som tidigare kom från golvet. De har bland annat rivit ut det gamla golvet, bilat bort ingjutna träreglar och sanerat.

– Sedan har vi byggt upp ett Nivellgolvsystem som bygger på att man bildar en luftspalt mellan betongen och det nya övergolvet. Golvet ventileras nu med hjälp av en fläkt från källaren. Vi har också monterat en avfuktare i gravkryptan under altaret, säger Lennart Ohlsson.

Det nya golvet är ett brett furugolv som liknar ett gammalt skurgolv. Lennart Ohlsson berättar att FuktLéo har lång erfarenhet av att ta sig an kyrkor med fukt- och mögelproblem.

– Vi har gjort 10-15 kyrkor med olika typer av problem.

Specialsnickeri som kräver fitness

ODENSVI SNICKERI & INREDNING

har tillverkat allt från specialsocklar till dörrar i Tuna kyrka.

– Det är jätteroligt att jobba i kyrkor. Inget är standard och man måste hela tiden hitta nya lösningar, säger Pär Jonsson.

Pär Jonsson från Odensvi har jobbat som specialsnickare hela sitt arbetsliv och drivit eget i tolv år. Till Tuna kyrka har han gjort bland annat specialsocklar runt pelare och predikstol, tak- och golvlistor och nya dörrar. Han har också gjort foder till korfönstret.

– I kyrkor är materialvalet viktigt. Det måste vara en viss kvalitet på träet och det ska vara sågat på ett speciellt sätt, säger han.

Att snickra på beställning är Pär Jonssons specialitet, och han har tidigare gjort en hel del jobb i kyrkor i Södra Tjusts pastorat.

– I övrigt gör jag till exempel platsbyggda kök och väggfasta snickerier. Jag både återskapar och gör helt nytt. Det är inga standardjobb, säger han.

Tuna Kyrka

I Tuna, liksom i så många andra församlingar i Sverige, blev det under 1800-talet aktuellt med en ny och större kyrka. Det spånklädda tornet från den befintliga 1700-talskyrkan kom att bevaras och ingå i den nya kyrkan, något som arkitekten i slutändan var väldigt tacksam över. Han hette Hugo Hammarskjöld (1845-1937) och bodde på närbelägna Tuna gård. Den till stora delen nya kyrkan uppfördes mellan 1892 och 1894.

I Tuna, liksom i så många andra församlingar i Sverige, blev det under 1800-talet aktuellt med en ny och större kyrka. Det spånklädda tornet från den befintliga 1700-talskyrkan kom att bevaras och ingå i den nya kyrkan, något som arkitekten i slutändan var väldigt tacksam över. Han hette Hugo Hammarskjöld (1845-1937) och bodde på närbelägna Tuna gård. Den till stora delen nya kyrkan uppfördes mellan 1892 och 1894.

En viktig inredningsuppgift vid skapandet av nya kyrkorum under 1800-talet, var bänkinredningen. De slutna bänkkvarteren byttes konsekvent ut mot öppna, luftiga bänkar, oftast i nygotik, som här i Tuna.

Den målade korabsiden, de många epitaferna/ begravningsvapnen samt predikstolen från 1600-talet är andra tongivande komponenter som flyttades över från den gamla kyrkan. Ett inslag i interiören som inte hade med gotiken att göra, var pärlspåntpanelen. Läktarfronten hade speglar med pärlspånt, så även taket. Till församlingens förtjusning installerade man två kaminer i kyrkorummet. Interiören var målade i varma kulörer och delar av inredningen var förgylld.

Den första renoveringen gjordes i mitten av 1930-talet och leddes av Johannes Dahls arkitektkontor, Tranås. Innertaket var vid denna tid smutsigt; eldandet i kaminerna hade sotat ner innertaket. All pärlspånt förutom den på bänkarna täcktes över med masonit som var den tidens uppskattade material och som skapade den enkelhet som man eftersträfvade. Taket målades i blågrått. Bänkinredningen fick grågröna och rostbruna toner med en del förgyllning.

Nästa stora renovering och ombyggnad genomfördes 1968-1969. Det var arkitekten Rolf Bergh som ansvarade för den. Bänkarnas sittyta och ryggar målades mörkt blå, medan gavlarna lämnades omålade efter det att färgen lutats av.

»Förslaget utgår från framtagna fragment och fotografier, men baseras även på studier av arkitekten Hugo Hammarskjölds övriga bevarade kyrkoinredningar«

EN FÄRGSÄTTNING AV TUNA KYRKA 2020

Flera åtgärder skulle genomföras i kyrkan 2020 och 2021 och det blev därför aktuellt att se över färgsättningen av hela interiören. Undertecknad fick i uppdrag att i nära samarbete med församlingen att göra ett förslag på färgsättning som ansluter till kyrkans historia. Målsättningen var en inbjudande och värdig kyrkomiljö som binder samman interiörens olika delar till en helhet, en återgång till 1890-talets färgsättning. Förslaget utgår från framtagna fragment och fotografier, men baseras även på studier av arkitekten Hugo Hammarskjölds övriga bevarade kyrkoinredningar. Den stora förändringen är borttagandet av masoniten från 1930-talet och den påföljande målningen av pärlspånten samt bänkarnas kulör och förgyllning.

Många uppmuntrande ord och givande samtal präglar min bild av uppdragets genomförande. Det är min förhoppning att församlingen ska känna igen sig i sin kyrka, men också att detaljer i interiören kan ha återfått en mer framträdande plats enbart med hjälp av en annan färgsättning. Tack för förtroendet.

Richard Edlund
Bebyggelesantikvarie,
Kalmar läns museum

»Vi vill fylla kyrkan med verksamhet«

– Det är fantastiskt härligt att få en nyrenoverad kyrka!

Det säger Sylvia Adolfsson, ordförande i församlingsrådet i Tuna.

Nu är planen att fylla lokalerna med verksamhet för både stora och små.

Gudstjänster, syföreningsmöten, bibelstudier, barn- och ungdomsverksamhet, sommarkyrka, äldredag, musikkvällar och mycket mer. I Tuna finns sedan många år tillbaka ett rikt församlingsliv.

I den ”nya”, mer ändamålsenliga kyrkan finns stora möjligheter att utveckla verksamheten ytterligare.

– Det kommer att bli lättare att ha olika typer av aktiviteter i kyrkan. Vi får ju en köksdel där vi till exempelvis kommer att kunna brygga kaffe och ett större kyrktorg där det går att sitta och fika. Det känns fantastiskt bra, säger Sylvia Adolfsson.

EFTER PANDEMIN

Under pandemin har en stor del av församlingsverksamheten i Tuna legat nere, men i normala fall firas gudstjänst 3 - 4 gånger i månaden. Oftast är det mellan 20 och 30 gudstjänstbesökare varje gång.

– Det är en trogen grupp som kommer. Vi har också en del besökare utifrån, säger Sylvia Adolfsson.

När restriktionerna släpper kommer gudstjänster åter igen firas som vanligt i kyrkan. Utöver den befintliga verksamheten finns också planer på till exempel föreläsningar och musikkvällar. Just nu planeras för sommarkyrka första veckan i augusti.

– Vi hoppas verkligen att restriktionerna släpper så det blir av.

»Jag tycker det är viktigt att ”sänka trösklarna” till kyrkorummet. Därför är det bra att man kan ha mer verksamhet i själva kyrkan«

SÄNKA TRÖSKLARNA

Helén Elfving, kyrkoherde, tror att renoveringen kommer att innebära ett lyft för hela församlingen i Tuna.

– Jag tycker det är viktigt att sänka trösklarna till kyrkorummet. Därför är det bra att man kan ha mer verksamhet i själva kyrkan. Den kommer att kunna användas till många olika typer av samlingar, säger hon.

Just nu finns ingen församlingsherde med särskilt ansvar för Tuna, men tjänsten är utannonserad.

– Det är svårt att få tag på präster, men vi får ha tålamod och hoppas att vi kan tillsätta den framöver.

Per Backman och Sylvia Adolfsson

Eva Kristina Hammarskjöld

Tuna kyrka är en knutpunkt i bygden. Här finns stora delar av vår spännande historia samlad. Bland landsortskyrkorna i Sverige är Tuna kyrka unik genom sin stora samling av begravningsvapen från olika släkten.

Många har varit engagerade under renoveringstiden och ställt upp på olika sätt. Nämnas kan bland annat församlingen här i Tuna, pastoratet i Vimmerby, stiftet i Linköping och även Kalmar läns museum. Vår kyrka har blivit väldigt vacker efter sin renovering.

Välkomna hit i sommar på besök

Per Backman

Tuna sjuder av liv och aktivitet. Tyvärr ligger inte kyrkan mitt i byn men den fyller ändå en viktig funktion i samhället.

När vi flyttade hit pendlade jag fortfarande till mitt arbete i Norrköping. Min Fru kom snabbt med i både föreningsliv och kyrkans verksamhet. Genom åren har vår familj alltid varit aktiva inom kyrkan. Här i Tuna finns ett aktivt församlingsråd, gott engagemang från många ideella och en bra barnverksamhet.

Renoveringen av kyrkan var nödvändig, golvet var dåligt och behövde bytas. Nu finns här både toalett, pentry och fikaplatser under orgelläktaren. I Tuna gillar vi att fika och umgås efter våra gudstjänster. Vi har en positiv gemenskap och man får träffa många trevliga människor.

Vi kan det här med rådgivning

Vi har följt fastighetsägare och företagare på deras resor i över hundra år och vi tänker fortsätta den resan med samma breda kompetens.

Ekonomi

Skatterådgivning

Affärsrådgivning

Juridik

Fastighetsförmedling

LUDVIG & CO

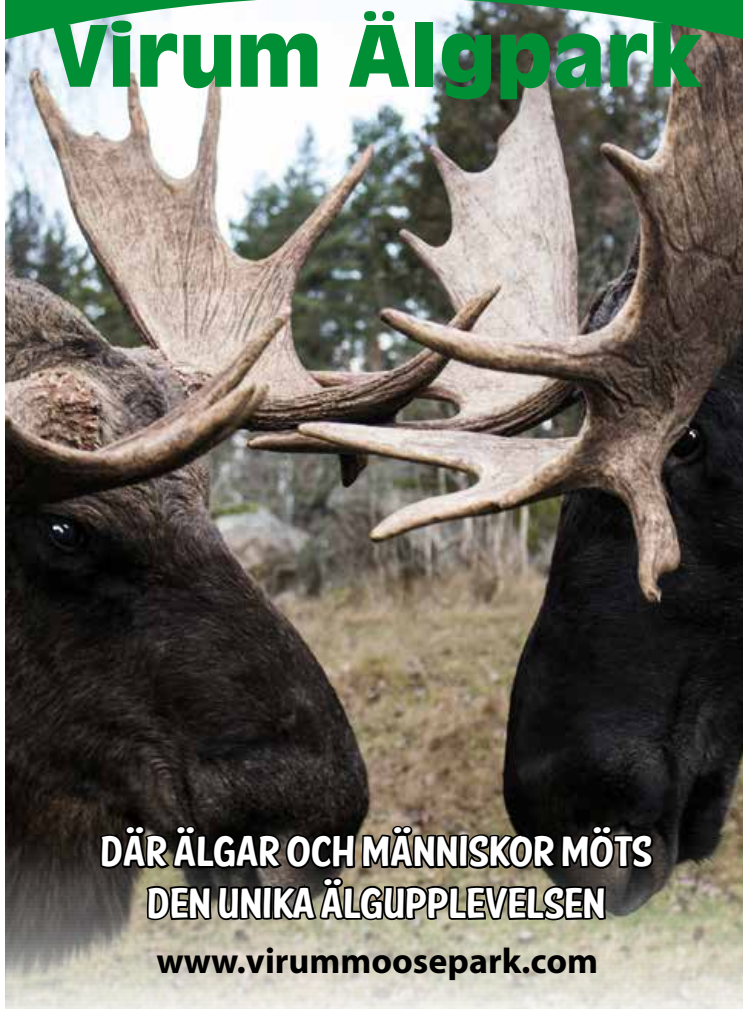
ludvig.se/vimmerby eller 0492-168 21

Tuna Lövpark

 @tunalovpark

Virum Älgpark

DÄR ÄLGAR OCH MÄNNISKOR MÖTS
DEN UNIKA ÄLGUPPLEVELSEN

www.virummoosepark.com

Grus.
Makadam.
Jord.

TUNA
grus

070-624 19 36 | tunagrus.se

»Kyrkan viktig för en levande landsbygd«

– Kyrkan ska inte backa tillbaka från landsbygden.

Det säger Martin Modéus, biskop i Linköpings stift, som menar att det är jätteviktigt att satsa på kyrkorna även i små samhällen som Tuna.

I media är det lätt att få bilden av att kyrkan är nedläggningshotad. Men i verkligheten finns kyrkorna kvar – och hela 60 procent av befolkningen är frivilliga medlemmar i Svenska kyrkan.

– Det finns ett stort förtroende och ett högt medlemstal. Det ska vi förvalta – och här är byggnaderna viktiga. Människor tycker fortfarande att kyrkan är relevant och många älskar sin kyrka mitt i byn, säger Martin Modéus, biskop.

Att satsa på kyrkan i samhällen som Tuna tycker han är självklart.

– När annat läggs ner står kyrkan kvar, och så ska det fortsätta vara. Kyrkan är viktig för sammanhållningen och en symbol för att bygden inte är bortglömd, varken av samhället eller av Gud. Dessutom är kyrkorna en så oerhört viktig del av vår historia, inte minst vår lokalhistoria.

KYRKOBYGGNADEN TILLHÖR ALLA

Helén Elfving, kyrkoherde i Vimmerby pastorat, håller med Martin Modéus – och menar att Tuna kyrka betyder mycket för Tunaborna.

– Procentuellt sett är många delaktiga och engagerade och kommer till våra gudstjänster. Även kyrkogården är viktig, hit kommer alla mer eller

mindre regelbundet, säger hon.

Och även de som inte kommer till kyrkan varje söndag uppskattar att den finns, tror både Helén Elfving och Martin Modéus.

– Många av de som inte tror på Gud tycker att kyrkan är viktig ändå. Vi vill att alla ska se att de är en del av kyrkan, och att kyrkobyggnaden är vår gemensamma. Så gå in i kyrkan och använd den!

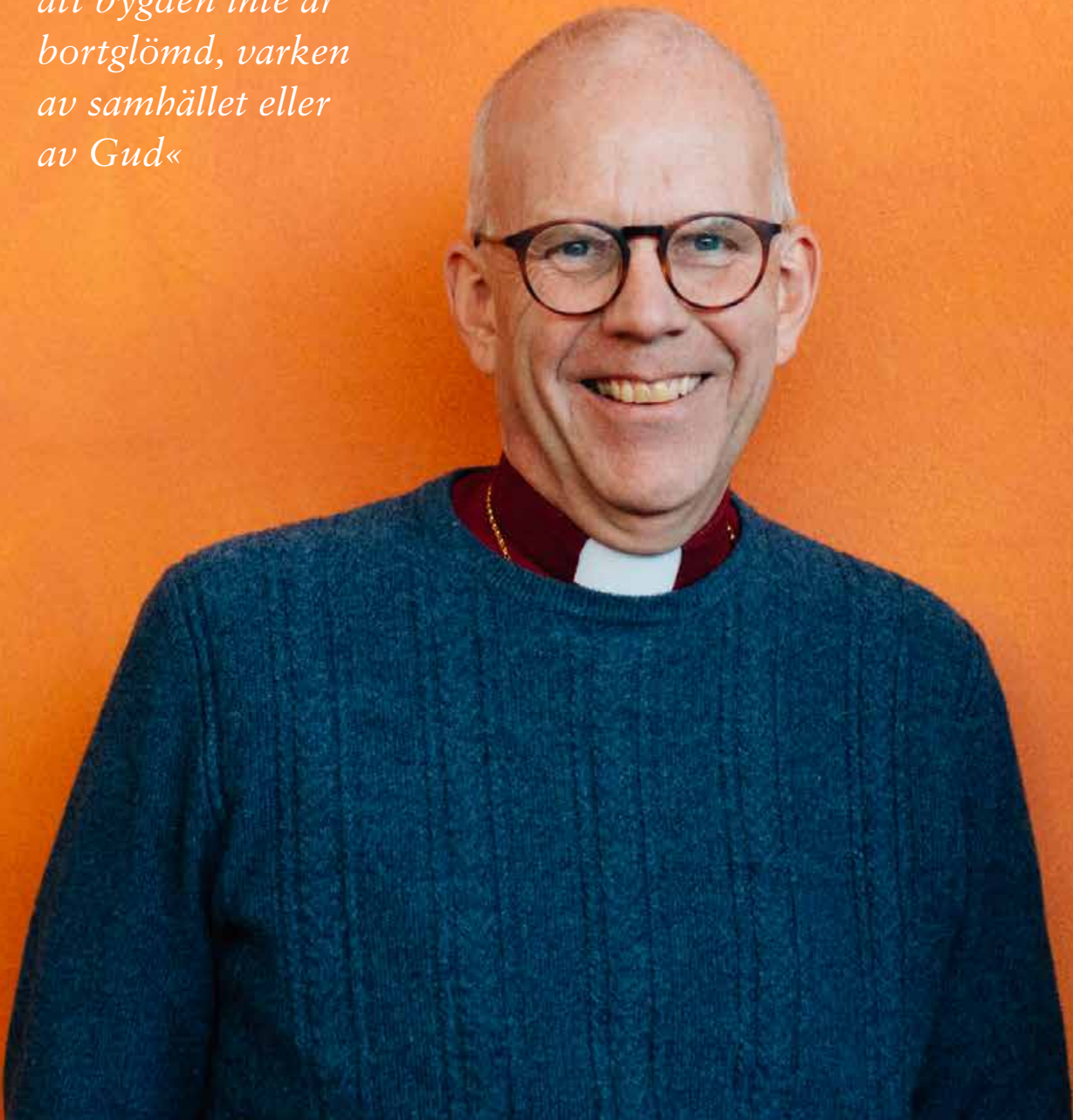
IDEELLT ENGAGEMANG

För att kyrkklockorna ska fortsätta ringa på små orter även framöver krävs förstås inte bara byggnader i gott skick, utan även människor som driver verksamheten framåt. Martin Modéus säger att Svenska kyrkan är i ett läge där det ideella engagemanget blir allt viktigare.

– Jag hoppas att det ideella engagemanget kommer ta ännu mer plats – men av pastorala skäl snarare än ekonomiska. Vi behöver känna att vi bär tillsammans, säger han.

– I Tuna är det ideella engagemanget bra, men fler är välkomna att bidra utifrån sina egna förutsättningar. Det går alltid att testa en uppgift för att sedan bestämma om man vill fortsätta eller inte, säger Helén Elfving.

*»När annat lägger
ner står kyrkan
kvar, och så ska
det fortsätta vara.
Kyrkan är viktig för
sammanhållningen
och en symbol för
att bygden inte är
bortglömd, varken
av samhället eller
av Gud«*

Sommar i Svenska Kyrkan

Nu planerar vi för sommarens alla aktiviteter med Gudstjänster, musikandakter, sommarkyrkan och mycket, mycket mera. Du hittar programmet i kalendern på vår webbsida och i lokalpressens kyrktidningar, eller ring till Pastorsexpeditionen så berättar vi mera. Välkommen!

0492-697 70
www.svenskakyrkan.se/vimmerby

Svenska kyrkan
VIMMERBY PASTORAT

Välkommen in till oss!

Lönneberga-Tuna-Vena Sparbank

